

🕒 24 Juni 2021 om 17:11

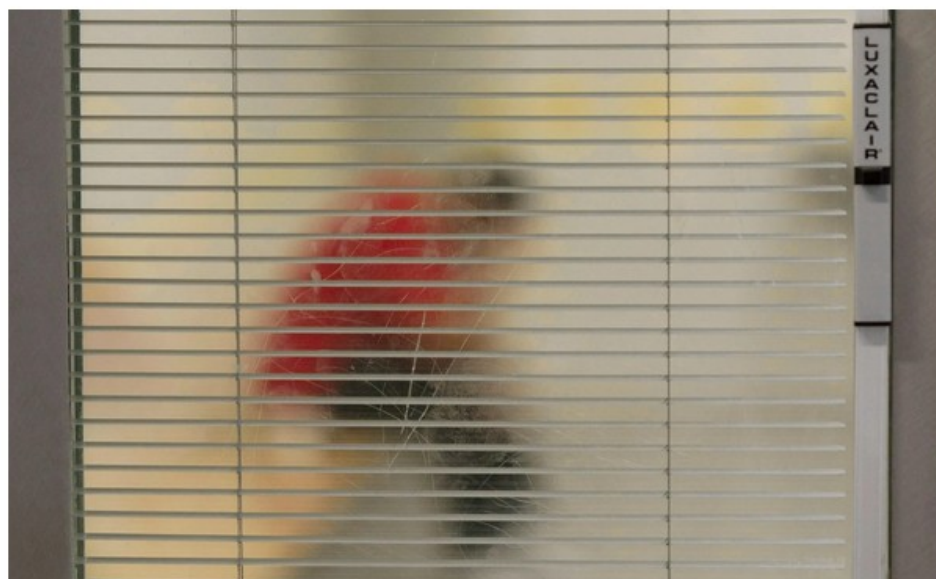
🕒 Leestijd 3 minuten

📌 Opslaan in leeslijst

Haal uitgezette en gemartelde Soedanezen terug naar Nederland

Asielbeleid De Immigratie- en Naturalisatiedienst voert asielprocedures te streng uit, betoogt *Pieter Smit*. De Tweede Kamer moet ingrijpen.

De afdeling Verwijderingen van de Marechaussee op Schiphol.

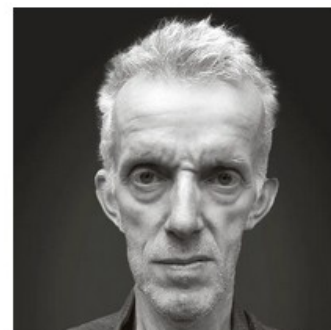
Foto Olaf Kraak

Nederland is van plan op korte termijn weer Soedanezen terug te zenden naar hun land. Inmiddels is onder andere door publicaties in *NRC* (31/5 en 21/6) duidelijk dat dit voor de betrokkenen gevaarlijk kan zijn omdat er sterke aanwijzingen zijn dat Soedan uitgezette Soedanezen opsluit, mishandelt of martelt. [Het Europese Hof tikte recent Nederland wegens ge breken in de asielprocedure op de vingers.](#)

Toen ik 2013 betrokken was als hulpverlener bij een groep afgewezen asielzoekers in Amsterdam, hoorde ik al dat een persoon die door Nederland naar Soedan was uitgezet, bij aankomst dagenlang zeer ernstig lichamelijke mishandeld zou zijn door de Soedanese geheime dienst, dezelfde dienst die verdacht werd van de genocide in Darfur.

Glashelder

Een Nederlandse arts en de Vluchtelingenorganisatie van de VN onderzochten het slachtoffer en zijn verhaal, en schreven hun deskundigen-rapporten: het verhaal klopt precies met alle wonden en andere bewijzen. Het Nederlandse recht is vervolgens glashelder: deskundigen moeten in principe geloofd worden. Het internationaal recht is nog helderder: zodra er een begin van bewijs is dat een land de mensenrechten van een asielzoeker heeft geschonden, dan is Nederland verantwoordelijk om zekerheid te krijgen over wat er gebeurd is, en ook om te zorgen dat het niet weer gebeurt.

Pieter Smit is politicooloog en mensenrechtenonderzoeker.

Maar Nederland deed het omgekeerde: in het geheim vroeg Nederland aan de Soedanese ambassadeur, die als het om vluchtelingen gaat direct valt onder diezelfde geheime dienst of het waar was dat deze asielzoeker was gemarteld. Vervolgens hechtte de staat wel geloof aan de ontkenning van de ambassadeur, maar redeneerden ze de rapporten van deskundigen weg. De rechter, tot aan de Raad van State, ging akkoord.

Lees ook:
Nederland zet Soedanese asielzoekers uit die gemarteld worden - hoe kan dit?

Vervolgens zette de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) een samenwerking op met de Soedanese geheime dienst, en met tussenpozen werden nog meer Soedanezen uitgezet, waarvan in ieder geval een vijftal bij aankomst óók geweld ondervonden. Een [rapport van Amnesty in 2019 over de risico's bij gedwongen terugkeer naar Soedan](#) werd genegeerd, een (vertrouwelijk) rapport van het Nederlands Forensisch Instituut over de martelingen is ook genegeerd. Het uitzetten ging gewoon door. Het martelen dus ook.

De uitgezette zijn allen nog dagelijks angstig. Ze staan nog immer op de zwarte lijst, vrezen ze, en terecht: het zeer omvangrijke computersysteem van de Soedanese geheime dienst doet nog immer zijn werk, ook al is dictator Omar al-Bashir afgezet. Geen van allen hebben een reisdocument durven aan te vragen, en ze kunnen dus niet hun stad of dorp uit. Een van hen is gevlucht naar een buurland, leeft daar nu zonder papieren, dus illegaal.

Nederland doet tot heden niets voor deze slachtoffers. Terzijde, de werkwijze van de IND geldt niet alleen voor Soedan. [Ook Ali al-Showaikh werd uitgezet, in zijn geval naar Bahrein](#) en hij zit daar nu een levenslange gevangenisstraf uit voor het helpen van voortvluchtige leden van een terreurgroep. Hij zegt onschuldig te zijn en te hebben bekend vanwege martelingen. In deze zaak negeerde Nederland bewijzen dat hij gevaar liep.

Nederland is wat mensenrechtenschendingen betreft een *serial offender in denial*. Want alle beschuldigingen worden ontkend.

Nederland is wat mensenrechtenschendingen betreft een serial offender in denial

Ik onderzoek de oorzaken door middel van tientallen interviews, gecheckt met honderden interne documenten. Die oorzaken zijn complex: de Tweede Kamer verdedigt de mensenrechten, maar accepteert dat haar ogen en oren, het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) en de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ), geen inzage hebben in de volgens insiders vaak veel te strenge interne werkinstructies van de IND.

Tweede punt: Nederland beslist over asiel, door het asielverhaal te vergelijken met alle geweldsverhalen die het ministerie van Buitenlandse Zaken, als onafhankelijke deskundige, in zijn rapporten beschrijft. Maar de IND houdt nauwkeurig in de gaten welke informatie wel en niet in deze ambtsberichten komt. Alle interne negatieve informatie over Soedan die ik kon opsporen, zelfs van het NFI, hield de IND er zo lang mogelijk uit. Buitenlandse Zaken accepteerde dat, en de rechter kwam er nooit achter. Vervolgens redeneert de IND: uw geweldsverhaal staat niet in het ambtsbericht, dus het is niet geloofwaardig.

Tenslotte de rechters zelf: die mochten volgens NRC (21/6) [van de Raad van State „niet op de stoel van de IND gaan zitten”](#) en moesten accepteren dat de interne asielregels ook voor hen geheim bleven. En dat de deskundigen telkens werden genegeerd.

Lees ook:
Vreemdelingenrechters zoeken steun tegen strenge Raad van State

Externe controle minimaal

Net als bij de Toeslagenaffaire is in het asielsysteem de trias politica geweld aangedaan: de IND maakt zijn eigen, [volgens de ACVZ](#), vaak vertrouwelijke richtlijnen, voert die uit, en controleert zichzelf. Dit is ook het beeld dat opdoemt uit de stukken in NRC; dat de IND het parlement, de rechter en deskundigen buiten de deur wil houden, zodat externe controle minimaal is. Er is zo een systeem opgetuigd dat onvermijdelijk tot grote brokken zou leiden.

[Nu zelfs de Raad van State meent dat moet worden voorkomen dat teruggestuurde asielzoekers in eigen land worden opgepakt](#), is de vraag: wie neemt het initiatief om dit te repareren? Er moeten twee dingen gebeuren, en het eerste lijkt al een beetje te komen: de Raad van State moet de rechterlijke controle op de asielprocedure herstellen, en kritische rechters en deskundigen steunen.

Maar net als bij de Toeslagenaffaire moet ook het aangedane leed gerepareerd. Eerder werden enkele slachtoffers van het uitzetbeleid teruggehaald. Maar tot nu toe houdt verantwoordelijk staatssecretaris Ankie Broekers-Knol (Justitie en Veiligheid, VVD) zich muisstil. De Tweede Kamer moet daarom haar rol als controleur van de uitvoering opnemen, en eisen dat de slachtoffers worden teruggehaald of gecompenseerd.

En Ali al-Showaikh, die onschuldig in Bahrein levenslang uitzit, kan geholpen worden door hem het Nederlanderschap te verlenen. In de hoop dat dit eenmalig is, omdat er geen mensen meer naar staten worden uitgezet waar ze hun leven niet zeker zijn.

PRAAT MEE MET NRC

Onderaan dit artikel kunnen abonnees reageren. [Hier leest u meer over reageren op NRC.nl](#).

Nieuwsbrief NRC De Haagse Stemming

Volg de formatie op de voet en word zelf een Haagse ingewijde